

У ОДБРАНУ

ИСТИНЕ И ЈЕДИНСТВА

СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

I. ЕПАРХИЈЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА И ЊЕНИ ЕПИСКОПИ СУ НЕПОКОЛЕБИВО И НЕРАЗДЕЉИВО СЈЕДИЊЕНИ И САСТАВНИ СУ ДЕО СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ (ПАТРИЈАРШИЈЕ).

1. Оптужбе за наводни „тајни план“ или „скривени покушај“ Епископа Епархија Српске Православне Цркве у Сједињеним Државама да поменуће Епархије одвоје од Српске Православне Цркве (Патријаршија) (надаље: „СПЦ“) и да Епархије предају под јурисдикцију Цариградске Патријаршије, Америчке Православне Цркве или неке друге структуре, немају основ у чињеницама и потпуно су неистините.
2. Садашњи Епископи трију Епархија СПЦ у Сједињеним Државама – Преосвећени Епископ Лонгин Новограчаничко-Средњезападноамерички; Преосвећени Епископ Максим Западноамерички, и Преосвећени Епископ Иринеј Источноамерички – били су остали истрајни у својој подршци јединству у СПЦ, те су и својим речима и делима оснажили везе наших трију Епархија са СПЦ.
3. Напади усмерени против наших Епископа појавили су се углавном у жути новинским таблоидима на српском језику, на прекоморским „фантомским“ вебсајтовима за које је откривено да су хостовани у Србији, на Кипру и у Русији, као и у друштвеним медијима, укључујући и плаћене дневне огласе на друштвеним мрежама у шест земаља. „Чланке“, постоване текстове и огласе (рекламе), у највећем делу, писали су или анонимуси или аутори које нису познати као активни чланови/старатељи било које Српске православне парохије у Сједињеним Државама. Ови напади изгледа да имају један једини циљ: да наруше мир и поцепају јединство Епархија СПЦ у Сједињеним Државама и вернике у овим Епархијама.
4. Једина такозвана „подршка“ коју су понудили за ове нападе неоснованих лажних тврдњи јесу или потпуне измишљотине (нпр. лажне биографије на Википедији и Твитер профили) и/или запањујуће погрешна тумачења разних званичних докумената (нпр. погрешно цитирање изјава Епископа или намерно некоректне „правне анализе“ и нетачна тумачења докумената какви су корпоративни статuti или тапије) (види ниже). Ниво грешака у овим тобожњим „анализама“ је до те мере упечатљив да оне могу бити само плод зле намере према СПЦ и њеним верницима у Сједињеним Државама.

II. ПРАВНА АНАЛИЗА И РАД КОЈИ СУ ОТПОЧЕЛИ 2015. ГОДИНЕ РАДИ НОРМАЛИЗАЦИЈЕ И ФОРМИРАЊА СВЕТОВНИХ НЕПРОФИТНИХ ЕНТИТЕТА ЗА ЕПАРХИЈЕ СПЦ У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА ДОВОДЕ ОВЕ ЕПАРХИЈЕ У СКЛАД СА ПРАВОСЛАВНИМ КАНОНСКИМ ПРАВОМ И НАЈБОЉОМ ПРАКСОМ СЕКУЛАРНОГ АМЕРИЧКОГ ЗАКОНА, И ОСНАЖУЈУ ЈЕДИНСТВО ЕПАРХИЈА СПЦ У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА СА СПЦ (ПАТРИЈАРШИЈОМ).

1. Сагласно свештеним канонима Православне Цркве, коначни ауторитет над једном епархијом, њеним манастирима и осталом епархијском непокретном имовином почива на служби валидно постављеног епархијског архијереја – не лично на епископу, него на **„служби/положају Епископа“** коју врши личност која је одређена да има ту службу. Епископ поставља клирике и вернике да помажу у надзору и деловању епархије и њених манастира и остале непокретне имовине. Следствено, како налажу закони Сједињених Држава, једна религијска организација такође мора да постоји и као световни правни ентитет (попут корпорације) да би поседовала имовину и вршила друге послове. Да би се уподобила свештеним канонима, било који световни ентитет креиран у оквиру америчког закона да би поседовао епархијску имовину и вршио епархијске послове мора бити устројен тако да над њим контролу врши служба/положај епархијског епископа који је валидно постављен од стране Светог Архијерејског Сабора СПЦ.
2. Године 1921, Свети Архијерејски Сабор СПЦ формирао је једну епархију, која је имала јурисдикцију на свим парохијама и осталим установама СПЦ у Сједињеним Државама и Канади („првобитна Америчко-канадска епархија“). Свети Владика Мардарије је 1935. године установио световну корпорацију по закону државе Илиној како би првобитна Америчко-канадска епархија могла да поседује имовину и обавља свакодневне пословне трансакције. Остајући у складу са свештеним канонима, оснивачки акт овог световног-секуларног легалног ентитета гласи да је корпорација била под контролом службе/положаја епархијског епископа, кога је валидно поставио Патријарх СПЦ, те да је само епархијски епископ имао власт да поставља поверенике и службенике поменуте корпорације.

3. У мају 1963, Свети Архијерејски Сабор СПЦ је донео одлуку да подели првобитну Америчко-канадску епархију на три обласне епископије. Иако је ова одлука одговарала на питања интерне/религијске јерархијске управе, Свети Архијерејски Сабор својом одлуком из маја 1963. године није адресовао исходеће питање постојања трију епархија као правних ентитета који подлежу америчком закону. С обзиром да три епархије нису приступиле установљењу одговарајућих световних-секуларних корпоративних ентитета под америчким законом, то се онда појавио један број проблема везаних за световне правне ентитете трију епархија који проблеми су опстајали током неколико деценија. Један од највећих проблема тицао се начина на који су епархије поседовале епархијска имања, укључујући и манастире, премда се не ограничавајући само на њих. Стање је варирало од имања до имања: нека имања су била власништво под именом првобитне световне корпорације коју је установио Св. Владика Мардарије (види ниже), док су остала била власништво под именом ентитета које је било у стању мировања или није имало световно-секуларно правно постојање, док су друга била власништво под индивидуалним именом сада већ упокојених епископа. Стање које је уследило било је у нескладу са свештеним канонима, и било је далеко од норми по којима јерархијски црквени ентитети држе и поседују непокретну имовину у оквиру америчког закона.
4. Нерегуларно стање које је постојало од 1963. године изложило је СПЦ различитим ризицима и трошковима. Пошто ниједан посебан световни правни ентитет није формиран за одговарајуће епархије, све епархије су биле у опасности од правне одговорности за било какву повреду која би се десила на било којем имању било које епархије. Недостатак јасноће по питању правих корисника који уживају право власништва имања такође је створио значајан ризик. На пример, једно манастирско имање у Источноамеричкој епархији, које се индивидуално водило на епископа који је умро пре неколико година, пошто ни на кога није било пренесено, било је подложно могућности да буде изгубљено те да га преузме држава.
5. Неуспех да се имања региструју и (за)држе у одговарајућем световним правним структурама ослобођеним од пореза, такође је остављао епархије изложеним значајним пореским обавезама. Само у Источноамеричкој епархији, сходно постојећој епархијској архиви, епархија и њени верници су платили чак \$500,000 (ако не и више) порез на некретнине у некадашњем епархијском центру у Едварту, Пенсилванија, између 1974. и 2001. године; око \$140,000 пореза на некретнине дато је за бивши епархијски центар у Марсу, Пенсилванија, између 2001. и 2015. године; а преко \$50,000 пореза на некретнине на недавни епархијски центар у Ворену, Њуџерси, између 2015. и 2017. године. Пошто је 2017. године оформљен непрофитни корпоративни ентитет епархије, Источноамеричка епархија је, на пример, била ослобођена плаћања \$56,000 годишњег пореза на некретнине за садашњи епархијски центар у Њурошелу, држава Њујорк.

6. Имајући ове проблеме на уму, децембра 2015. године, тадашњи Епископи Епархија СПЦ у Сједињеним Државама – Преосвећени Епископ Митрофан Источноамерички; Преосвећени Епископ Лонгин Новограчаничко-Средњезападноамерички; Преосвећени Епископ Максим Западноамерички (заједно са Високопреосвећеним Митрополитом Амфилохијем, који је тада био администратор Епархије за Јужну и Централну Америку) – дали су овлашћење да се започне прави рад на нормализацији начина на који Епархије врше свакодневне делатности и поседују имовину у оквиру америчког закона. Џејмс Серитела (James Serritella) и његова адвокатска канцеларија Burke, Warren, MacKay & Serritella, са седиштем у Чикагу, ангажовани су да изврше овај посао. Г. Серитела је са СПЦ (Патријаршијом) био у односу још од 1970-их година, и он је један од истакнутих правних експерата у Сједињеним Државама у представљању црква и религијских организација.
7. Г. Серитела и његова адвокатска канцеларија су добили задатак да развију световн-секуларни легални модел **само за епархијске некретнине** (манастире, епископске резиденције итд.) у Сједињеним Државама, тако да би: (а) структуре биле прилагођене најбољој правној пракси за јерархијске цркве у Сједињеним Државама, у складу са свештеним канонима; (б) контрола епархијског имања би било још више везана за СПЦ (Патријаршију); (в) изложеност епархија правном ризику била би ограничена; и (г) могло би да се добије ослобођење од пореза на које епархије имају право.
8. На основу савета добијеног од канцеларије Burke Warren MacKay & Serritella, развијен је један модел кроз који би свака епархија и њени манастири установили непрофитне корпоративне ентитете под законима државе у којима је базирана епархија или манастир, кроз које би епархија или манастир о којима је реч могла да врши своје световне послове. Као што је објашњено у оснивачким актима сваког од ентитета (који су јавно пријављени и јавно доступни подаци), коначни ауторитет/власт у сваком од ових световних ентитета припада **„службеном положају епископа“** епархије које се то тиче, а за **„службени положај епископа“** је јасно назначено да га контролише Свети Архијерејски Сабор СПЦ на основу власти Светог Сабора да поставља и смењује епископе са тог положаја/службе. Оснивачки акти ових ентитета јасно показују да је активни епископ онај који је валидно постављен од Светог Архијерејског Сабора СПЦ, и да уколико Свети Архијерејски Сабор постави новог епископа, тај нови епископ ће преузети власт над ентитетом. Ове ентитете опслужују директори и службеници постављени од валидно постављеног епископа, да би управљали и руководили корпорацијом. Овај модел је сличан правној структури световног корпоративног ентитета који је Св. Владика Мардарије установио за првобитну Америчко-канадску епархију 1935. године, али је, на основу савета правног саветника, он изграђен на темељу модерних непрофитних корпоративних закона које су усвојиле Америчке државе. Овај модел примењују и друге јерархијске цркве у Сједињеним Државама данас.

9. Одмах пошто су оформљени ови од епархије контролисани световни непрофитни правни ентитети, на савет правног саветника, епархијска имања и манастири који су држани под нерегуларним пост-1963. структурама била би пренета путем преношења тапија на нове световне непрофитне правне ентитете. (Ове тапије су, такође, јавно пријављене и јавна доступна документа). Ова преношења (трансфери) ниједном појединцу који служи као епископ не додељују лично власништво над овим имањима. Радије, за сваки ентитет, епископ служи као легални поглавар ентитета које поседује имовину (само) уколико или док Свети Архијерејски Сабор СПЦ не постави новог епископа за епархију, у ком случају ће тај нови епископ преузети власт над ентитетом и имовином коју поседује ентитет. Сваки ентитет је ослобођен правне одговорности од осталих ентитета и, тамо где је прикладно, може тражити ослобођење од пореза на имовину.
10. Сугестије да је овај рад на корпоративној нормализацији предузет како би се Епархије СПЦ у Сједињеним Државама одвојиле од СПЦ (Патријаршије) потпуно су лажне. Као што је претходно објашњено, важи управо супротно: Епархије и њихови световни непрофитни ентитети су још тешње повезани са СПЦ (Патријаршијом) него било када у последњих 57 година. Шта више, ова структура је сада сачувана у јавно пријављеним и јавно доступној документацији непрофитних корпорација; и, насупротив другим типовима корпоративних ентитета, непрофитне корпорације по правилу не могу бити угашене, спојене са нечим другим или пренесене (на нешто друго) без одобрења државног тужиоца и/или суда. Подједнако погрешне су тврдње да је рад на корпоративној нормализацији предузет од наших садашњих Епископа у њиховом покушају да извуку личну корист од епархијске имовине, или да би корпоративна нормализација дала такав један исход. Сажимајући све ово, епархијску имовину сада држе непрофитне корпорације које контролише епархијски епископ који је валидно постављен од Светог Архијерејског Сабора (укључујући али не ограничавајући ово на имовину која је претходно вођена на име појединачног епископа) и коју коначно контролише СПЦ (Патријаршија) кроз контролу службеног положаја епископа. Према томе, ни садашњи нити неки будући епископ нема никакве личне користи од неке епархијске имовине.
11. Као део пројекта корпоративне нормализације, о коме је претходно дискутовано, фирма Burke, Warren, MacKay & Serritella је упитана и да прегледа Illinois Corporation коју је 1935 установио Св. Владика Мардарије и да пружи савет око питања да ли би у најбољем интересу Цркве било да одржи и/или ажурира тај ентитет како би изашао у сусрет модерним правним стандардима. После одлуке из 1963. да се једна епархија подели на три епархије, првобитна Илиној корпорација из 1935. основана од Св. Владике Мардарија, *није* укинута, него је пре њена сврха промењена, те је онда више постала као репозиторијум за делатности „централних“ тела – нпр. одбора и иницијатива које су делиле све обласне епархије (Епископски савет, Централни црквени савет, Теолошки факултет Светог Саве, итд.). Године 1984, Илиној корпорација је преименована у „*Српску Православну*

Цркву у САД и Канади“ од „Српска Источна Православна Епархија за Сједињене Америчке Државе и Канаду“, како би одражавала чињеницу да је то корпоративни ентитет за обједињене активности свих епархија.

12. Фирма Burke Warren MacKay & Serritella је дала две препоруке по питању Илиној корпорације из 1935 и оне су усвојене. Најпре, Илиној корпорација је била формирана 1935. године сходно једном закону Илиноја који је у XIX веку донет ради стварања „религијских“ корпорација за цркве како би оствариле своје световне делатности. Наши спољашњи адвокати су нам пренели да је превазиђен статут Илиноја, као и слични закони у другим државама тога времена, као нпр. онај државе Њујорк (с друге стране, држава Калифорнија је модернизовала своје законе и поседује категорије корпорације познату као „религијске непрофитне корпорације“). Према томе, на основу предлога наших спољашњих правних саветника, 6. јуна 2017. године је Илиној корпорација из 1935. конвертована у непрофитну Илиној корпорацију. Овом конверзијом/избором није укинута првобитна корпорација коју је створио Св. Владика Мардарије; овим је једино промењен тај закон Илиноја под којим се корпорација управљала. Друго, априла месеца 2017. године, на основу препоруке нашег спољашњег адвоката, име Илиној Корпорације из 1935. промењено је од „Српска Православна Црква у САД и Канади“ у „Српске Православне Епархије у Сједињеним Државама Америке“. Као је што претходно забележено, када је епархију установио Св. Мардарије, њено име је било „Српска Источна Православна Епархија за Сједињене Државе Америке и Канаду“. Никада она није именована као „Српска Православна Црква у Северној и Јужној Америци“. Промену имена су препоручили наши спољашњи адвокати како би се обезбедило осигурање од одговорности у Сједињеним Државама, што је било тешко уколико би име корпорације укључивало Канаду (или Јужну Америку), и због разлога сигурности, како ми не бисмо били одговорни за правне ризике у Канади (или Јужној Америци) и *vice versa*. “Епархије” насупрот „Црква“ осмишљено је да би одражавало чињеницу да смо ми део Српске Православне Цркве (Патријаршије) – што ће рећи, саставни, интегрални део једне и једине Српске Православне Цркве (Патријаршије), а не да смо црква по себи, независна од ње.
13. Будући да вебсајт Секретара државе Илиној поистовећује „датум конверзије“ корпорације са њеним „датумом инкорпорирања“, поједини писци на интернету и у друштвеним медијима – од којих ниједан није лиценцирани-регистровани адвокат у Сједињеним Државама – изнели су тврдњу да је овај ентитет ново-креиран у 2017. години и да је био део неког „тајног плана“ или „скривеном покушају“ од стране Епископа да епархије СПЦ у Сједињеним Држава одведу у раскол са Српском Православном Црквом (Патријаршијом). Ова тврдња је потпуно погрешна. Све што је учињено било је да се постојећа корпорација која постоји од 1935. године конвертује, да се подведе под модернији закон који регулише непрофитне корпорације и да своје име промени по трећи пут ради световних-секуларних административних потреба. Заиста, значајна корист од конверзије Илиној корпорације из 1935. у модерну Илиној непрофитну корпорацију јесте у томе да управни документи корпорације, који су раније

били скривени у судској архиви у Округу Лејк, државе Илиној, сада су потпуно транспарентни и доступни на интернет сајту секретаријата државе Илиној, чиме се пориче било какав наводни „тајни план“.

14. Ништа од овог рада на нормализацији корпорације нема било каквог утицаја на појединачне парохije Епархија СПЦ у Сједињеним Државама, или на било коју имовину коју поседују појединачне парохije. Ниједан аспект овог рада ниуколико не мења начин на који нека појединачна парохija поседује имовину. Рад на нормализацији корпорације једино утиче на имања која саме епархије поседују (као што су епархијски центри и манастири).

III. ЦРКВЕНИ САБОР У ЈУЛУ 2019. НИЈЕ ДОНЕО НИЈЕДНУ ОДЛУКУ КОЈА БИ ПРОМЕНИЛА УСТАВ КОЈИМ СЕ УПРАВЉАЈУ ЕПАРХИЈЕ СПЦ У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА ИЛИ КОЈА БИ ВОДИЛА ОДВАЈАЊУ ОВИХ ЕПАРХИЈА ОД СПЦ (ПАТРИЈАРШИЈЕ).

1. Лажни су извештаји и „анализе“ који су се пројавили у српској жутој штампи, на сајтовима базираним у Србији, Кипру и Русији, као и у друштвеним медијима, који тврде да је „нови“ устав усвојен на Црквеном сабору у јулу 2019. године (одржаном у Манастиру Св. Саве у Либертивилу и Манастиру Нова Грачаница на Трећем Језеру, Илиној).
2. Устав који управља Епархијама СПЦ у Сједињеним Државама донео је 2007. године Свети Архијерејски Сабор. Године 2008. он је одштампан и подељен под насловом „Устав Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци“. Наведени Устав захтева да се „редовни“ Црквени сабор сазива од стране епископа сваких пет година (штампана верзија из 2008. године помиње сваке три године; промену на пет година захтевао је Епископски савет што је потврђено на Светом Архијерејском Сабору).
3. Црквени сабор у јулу 2019 био је „редовни“ Сабор. Претходили су му недавно „редовни“ Сабори одржани у Алхамбри, Калифорнија 2014. године и у Кантону, Охајо 2009. године.
4. Званични позив на Црквени сабор у јулу месецу 2019. упутио је „Епископски савет Српских Православних Епархија у Сједињеним Америчким Државама, Канади и Средњој и Јужној Америци“. (Оригинал је у целини у прилогу као *Прилог 2*).
5. Маја месеца, на годину дана пре Сабора у јулу 2019. године, тројица Епископа Епархија СПЦ у Сједињеним Државама (Преосвећени Епископ Лонгин Новограчаничко-Средњезападноамерички; Преосвећени Епископ Максим Западноамерички, и Преосвећени Епископ Иринеј Источноамерички) учествовали су на редовном заседању Светог Архијерејског Сабора у Београду (Србија). Свети Архијерејски Сабор је највише законодавно, административно и судско тело Српске Православне Цркве.

6. Међу разним питањима покренутим на састанку Светог Архијерејског Сабора 2018. у Београду, тројица Епископа из Сједињених Држава поднела су писмени предлог-меморандум за територијалним ограничењем, тј. предлог да се Устав ограничи како би се исти односио – и само њима управљао – на епархије СПЦ у Сједињеним Државама. Потребу за овим територијалним ограничењем руководила је горепоменуто корпоративна нормализација епархија СПЦ у Сједињеним Државама, а њу је препоручио правни саветник фирма Burke, Warren, MacKay & Serritella, као и Одбор Централног црквеног савета за правни ризик и усклађивање. Иако је Устав црквени документ и не односи се директно на световна легална права и обавезе под америчким законом, многи делови Устава могу потенцијално да се погрешно протумаче и злоупотребе како би се на Епархије СПЦ у Сједињеним Државама наметнуле световне-секуларне легалне одговорности које проистичу из делатности у Епархији Канадској и Епархији Буеносаиреској и јужно-централноамеричкој, као и обратно. Практично говорећи, имати црквени Устав који укључује територије изван Сједињених Држава ствара значајне препреке за добијање одговарајућег и финансијски исплатива осигурања од одговорности (имовинске/повреда на раду, директора и административних радника, итд.), чиме се имовина сваке од епархија у Сједињеним Државама уводи у ризик. Таква ситуација би негирала целокупну сврху целокупног рада на корпоративној нормализацији који је претходно описан.
7. Даље, територијално ограничење Устава на епархије СПЦ у Сједињеним Државама такође одражава стварност по којој Канадска Епархија и Епархија Буеносаиреска и јужно-централноамеричка делују потпуно одвојено од епархија СПЦ у Сједињеним Државама како у црквеном тако и у правном смислу. Канадска епархија дела под својим управним документом, званом „Статут“, који је Свети Архијерејски Сабор потврдио 1995. године, који је и црквени и световно-правни управни документ. Слично томе, Епархија Буеносаиреска и јужно-централноамеричка, такође поседује свој „Статут“ који је одвојен и различит од Устава и она је установила световни легални идентитет под законима Аргентине.
8. Коначно, Канадска епархија није доследно финансијски учествовала у благајни коју је Централни црквени савет установио да би ускладио обједињене службе у епархијама СПЦ на бившој територији првобитне Америчко-канадске епархије („Централна благајна“) пошто је Канадска епархија одвојена од Источноамеричке епархије 1983. године. Пошто је 1995. године одобрен канадски „Статут“, делегати Канадске епархије су на наредним Саборима подносили правна мишљења која су гласила да је противно канадским законима да Канадска епархија уплаћује „финансијски допринос“ Централној благајни.
9. Као резултат претходно наведених тачака (које су садржане у формалном предлогу-меморандуму који је поднет Светом Архијерејском Сабору), Свети Архијерејски Сабор је у мају 2018. године донео следеће одлуке (цео оригинални текст је у прилогу као *Прилог 1*):

- Усвојити предлог Његовог Преосвештенства Епископа новограчаничко-средњезападноамеричког Господина Лонгина, Његовог Преосвештенства Епископа западноамеричког Господина Максима и Његовог Преосвештенства Епископа источноамеричког Господина Иринеја, те, на основу члана 13. тачка 8. (15) и члана 33. Устава Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци (потврђеног одлуком Светог Архијерејског Сабора АСбр. 8/зап. 91 од 22. маја 2007. године), **одобрити територијално ограничење овог Устава искључиво на српске православне епархије у Сједињеним Америчким Државама.**
  - С обзиром на ово, садашњи Епископски савет Српске Православне Цркве за Северну и Јужну Америку преименовати у **Епископски савет Српске Православне Цркве за Северну, Средњу и Јужну Америку**, са ингеренцијама највише црквено-јерархијске власти Српске Православне Цркве на том подручју.
  - Умолити односни Епископски савет да предузме све потребне мере, у погледу извесних прописа и ингеренција у горепоменутом Уставу, а сходно одобреном ограничењу, ради извршења неопходних измена овог Устава (укључујући ограничење ингеренција Централног црквеног савета на територије Сједињених Америчких Држава), и о томе благовремено извести Свети Архијерејски Синод, који ће измењени текст Устава доставити у надлежност и на коначну потврду Светом Архијерејском Сабору.
  - С обзиром на новонастало стање на америчким континентима, констатовати да се Епархија канадска и даље управља сопственим Статутом (одобреним одлуком Светог Архијерејског Сабора АСбр. 16/зап. 111/95, измењен и допуњен одлуком АСбр. 53/зап. 217/ 11). *(подвлачење наше).*
10. Сви Епископи СПЦ – укључујући и Преосвећеног Епископа Митрофана Канадског и Преосвећеног Епископа Кирила Буеносаиреског и јужно-централноамеричког – сагласили су се са поменутиим уставним ограничењем територије у мају 2018. године као одлуком Светог Архијерејског Сабора.
11. Црквени сабор у јулу 2019. године у Сједињеним Државама био је први Сабор који је одржан пошто је Свети Архијерејски Сабор у мају 2018. обзнанио одлуку о територијалном ограничењу.
12. Црквени сабор у јулу 2019. године донео је само једну суштинску одлуку, која се тичала питања минималне плате за парохијске свештенике.
13. На Црквеном сабору у јулу 2019. године није донета ниједна одлука која се тиче Устава. Радије, радна седница везана за Устав одвијала се овако:

- Одлука Светог Архијерејског Сабора из маја 2018. о територијалном ограничењу прочитана је делегатима у целини.
- Ажурирани одштампани примерак Устава подељен је делегатима. Била је неопходна потреба за ажурираним одштампаним примерком Устава због тога што је последње штампање било 2008. године. Од 2008. године донети су амандмани и то од Црквеног сабора 2009. године у Кантону, Охајо и 2014. године у Алхамбри, Калифорнија, као и од Светог Архијерејског Сабора.
- Ажурирана верзија Устава је укључила и језичке изразе који су дословно преузети из одлуке Светог Архијерејског Сабора маја месеца 2018. који је ограничио територију Устава искључиво на **„Српске православне епархије у Сједињеним Америчким Државама“**.
- Огромна већина присутних делегата није поставила питања или приговоре на ажурирану штампану верзију Устава.
- Неколико делегата, углавном из редова клира, поставило је питање о промени имена из „Црква“ у „Епархије“. Дато је објашњење да је промена из „Црква“ у „Епархије“ дословно преузета из одлуке Светог Архијерејског Сабора из маја 2018. године, и да је она предложена како би одражавала нашу жељу да се покаже да ми нисмо локална црква за себе, него смо управо „Епархије“ Српске Православне Цркве (Патријаршије) – што ће рећи, конститутивни, целовити део једне и једине Српске Православне Цркве (Патријаршије).
- Неколико делегата је изразило жељу да се о ажурираној одштампаној верзији Устава гласа, али им је речено да се о овој теми не гласа због тога што је то одлука Светог Архијерејског Сабора, који је тело више од Црквеног сабора. Један свештеник је питао да ли је Свети Архијерејски Сабор узурпирао право које припада Црквеном сабору. Овим делегатима је објашњено да сходно канонском праву Православне Цркве уопште, као и према управним документима Српске Православне Цркве у целини, Свети Архијерејски Сабор је највиша законодавна власт. Према томе, Свети Архијерејски Сабор је био јединствен и једногласан у свом праву да прогласи територијално ограничење, посебно због тога што су ограничење предложили Епископи са речене територије. Сходно свештеним канонима Православне Цркве уопште, као и уставним одредбама Српске Православне Цркве, једна епархија може да буде арондирана, тј. територијално ограничена, само на предлог или уз сагласност њеног активног епископа. И претходне територијалне измене су учињене **најпре и искључиво од Светог Архијерејског Сабора**, без икаквог гласања од стране делегата, лаика и свештеника, Црквеног сабора како би се ускладили чланови Устава који дефинишу име и територијални опсег епархија којих се

то тиче (нпр. подела Америчко-канадске епархије 1963. године и формирање трију епархија, за Средњи Запад, Исток и Канаду, и Запад; издвајање Канаде из Источноамеричке епархије 1983. године и формирање Канадске епархије; стварање Либертивилско-чикашке митрополије 2009. године од Средњезападноамеричке митрополије; стварање Новограчаничко-Средњезападноамеричке епархије 2009. године; укидање Либертивилско-чикашке митрополије 2011. године и њено утапање њене територије у Новограчаничко-средњезападноамеричку епархију). Године 1995, Свети Архијерејски Сабор је потврдио “Статут” Канадске епархије, чиме је измењен наш Устав, а којом приликом није консултован тадашњи Црквени сабор у САД и Канади. Одлична расправа о овој ингеренцији Светог Архијерејског Сабора налази се у чланку „Осврт на правну арондацију Устава Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци“, који је постављен на „централном“ вебсајту од августа 2019. године (https://www.serborth.org/news_190807_1)

- Протојереј др Милош Весин је сугерисао да би прикладнији назив документа био „Устав Епархија Српске Православне Цркве у Сједињеним Америчким Државама“.

14. Између Црквеног сабора у јулу 2019. и септембра 2019. године, на адресу Светог Архијерејског Синода – који је извршна власт Светог Архијерејског Сабора – стигли су забринуте гласове због тога што је Црквени сабор из јула 2019. године одржан у одсуству Њихових Преосвештенстава Епископа Митрофана и Епископа Кирила, и због тога што је ажурирана одштампана верзија Устава подељена на Црквеном сабору.

15. То је резултирало формалном одлуком Светог Архијерејског Синода, од дана 25. септембра 2019. године (оригинал је у прилогу под називом *Прилог 3*):

- Ставити ван снаге све одлуке Црквеног сабора Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци донете без учешћа Његовог Преосвештенства Епископа канадског Г. Митрофана и Његовог Преосвештенства Епископа буеносаирског и јужно-централноамеричког Г. Кирила, а које се тичу устројства српских православних епархија на том подручју
- Ставити, пак, у дужност Епископском савету Српске Православне Цркве за Северну, Средњу и Јужну Америку да, сходно пропису чл. 18. тач. 19) још увек важећег Устава Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци, сазове ванредно заседање Црквено-народног сабора у Северној и Јужној Америци, и да на том заседању спроведе горњу одлуку Светог Архијерејског Синода.
- У исто време, умолити горепоменути Савет да се придржава трећег става одлуке Светог Архијерејског Сабора, АСбр. 45/зап. 1717 од 7. маја 2019. [*sic* 2018] године, и благовремено извести Свети

Архијерејски Синод о мерама које планира да предузме у погледу извесних прописа и ингеренција горепоменог Устава, **а сходно одобреном ограничењу**, ради извршења неопходних измена овог Устава, чији ће измењени текст потом бити прослеђен у надлежност и на **коначну потврду** Светом Архијерејском Сабору. *(подвлачење наше)*

16. Епископи Епархија СПЦ у Сједињеним Државама, као чланови Епископског Савета, приступили су извршењу одлуке Светог Архијерејског Синода од 25. септембра 2019. године, те је Епископски савет сазвао ванредни Црквени сабор 28-29. фебруара 2020. године у Клирвотеру, Флорида. Радујемо се што ће на том ванредном Сабору присуствовати Његова Светост Патријарх Иринеј, као и Преосвећени Епископ Јован шумадијски (као представник Светог Синода).
17. Како би се још више ублажила забринутост упућена на адресу Светог Архијерејског Синода после Црквеног сабора у јулу 2019, наслов “централног вебсајта” (www.serborth.org) промењен је у „Српска Православна Црква у Северној, Централној и Јужној Америци“, што је доследно са одлуци Светог Архијерејског Сабора из маја 2018. године, која гласи да ће и даље постојати „*Епископски савет Српске Православне Цркве у Северној, Средњој и Јужној Америци*“. Епископски савет је за себе доследно користио ово име још од одлуке Светог Архијерејског Сабора из маја 2018. године (Вид. нпр. позив на јулски Црквени сабор, *Прилог 2*). Све наведено је додатни доказ да су потпуно лажне оптужбе да је територијално ограничење Устава тобоже имало за намеру „укидање“ имена „*Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци*“.
18. Код даље примене одлуке Светог Архијерејског Синода из септембра 2019. године, разумели смо да ће Епископи Епархија СПЦ у Сједињеним Државама поднети Светом Архијерејском Сабору ажурирани одштампани Устав из 2019. године на размотрење и „**коначно одобрење**“ на његовом предстојећем заседању маја месеца 2020. године у Београду, Србија. Наша је нада да ће Свети Архијерејски Сабор приступити „**потврђивању**“ ажуриране штампане верзије на свом мајском заседању 2020. године због свих наведених разлога. Потпуно уважавамо право Светог Архијерејског Сабора и његову власност да уноси измене/амандмане у ажурирану верзију. Гледајући уназад, можда је подела ажуриране верзије Устава делегатима на Црквеном сабору јула месеца 2019. године, пре него што ју је Свети Архијерејски Сабор „**коначно потврдио**“, био један преурањен корак и да је он изазвао збуњеност. Ипак, са другог гледишта, верујемо да је циљ дељења ажуриране верзије био транспарентност, како би се делегати на Црквеном сабору у јулу 2019 године упознали са предузетим корацима Светог Архијерејског Сабора. У сваком случају, ажурирана верзија Устава из 2019. године јесте у сагласности са одлуком Светог Архијерејског Сабора из маја 2018. године којом је потврђено територијално ограничење Устава само на Сједињене Америчке Државе и у потпуности је сагласан канонском праву и документима којим се управља СПЦ.

19. Чак и ажурирани текст одштампаног Устава из 2019. године не оставља места питању да ли Епархије СПЦ у Сједињеним Државама јесу или да ли ће остати нераскидиво повезане са Српском Православном Црквом (Патријаршијом). Ово изричито показује члан 1 ажуриране штампане верзије Устава, који недвосмислено гласи: „**Српске Православне Епархије у Сједињеним Америчким Државама јесу верска Заједница православних хришћана и канонски и јерархијски саставни део су аутокефалне Српске Православне Цркве, са седиштем у Београду, Србија**“.

Припремљено од следећих личности са намером и у нади да ће објављивање наведених чињеница довести до ефикасног и, изнад свега, мирног Ванредног Црквеног сабора 29. фебруара 2020. године:

Милан Мркаљ, члан Централног црквеног савета и потпредседник Епархијског савета Источноамеричке епархије

Др Дебра Тасић, члан Централног црквеног савета и потпредседник Епархијског савета Западноамеричке епархије

Мајкл Косановић, члан Централног црквеног савета и потпредседник Епархијског савета Новограчаничко-средњезападноамеричке епархије

Рон Радаковић, члан Централног црквеног савета и њеног Одбора за комуникације

Лука Ерцег, члан Централног црквеног савета, Одбора за правни ризик и усклађивање и Одбора за комуникације

Џеф Греј, члан Централног црквеног савета и Одбора за комуникације

Љубиша Миличић, члан Централног црквеног савета и Одбора за правни ризик и усклађивање

Проф. Леон Лајсат, члан Одбора Централног црквеног савета за правни ризик и усклађивање

Душица Протић, члан Одбора Централног црквеног савета за правни ризик и усклађивање

Андреј Муха, члан Одбора Централног црквеног савета за правни ризик и усклађивање

ПРИЛОГ 1

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Број 762/зап.523
21. мај 2018. године
у Београду

ВАШЕ ПРЕОСВЕШТЕНСТВО

Свети Архијерејски Сабор, у седници својој од 7. маја/24. априла 2018. године – под АСбр. 45/зап. 171 донео је ову одлуку:

„Усвојити предлог Његовог Преосвештенства Епископа новограчаничко-средњезападноамеричког Господина Лонгина, Његовог Преосвештенства Епископа западноамеричког Господина Максима и Његовог Преосвештенства Епископа источноамеричког Господина Иринеја, те, на основу члана 13. тачка 8. (15) и члана 33. Устава Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци (потврђеног одлуком Светог Архијерејског Сабора АСбр. 8/зап. 91 од 22. маја 2007. године), одобрити територијално ограничење овог Устава искључиво на српске православне епархије у Сједињеним Америчким Државама.

С обзиром на ово, садашњи Епископски савет Српске Православне Цркве за Северну и Јужну Америку преименовати у Епископски савет Српске Православне Цркве за Северну, Средњу и Јужну Америку, са ингеренцијама највише црквено-јерархијске власти Српске Православне Цркве на том подручју.

Умолити односни Епископски савет да предузме све потребне мере, у погледу извесних прописа и ингеренција у горепоменутом Уставу, а сходно одобреном ограничењу, ради извршења неопходних измена овог Устава (укључујући ограничење ингеренција Централног црквеног савета на територије Сједињених Америчких Држава), и о томе благовремено извести Свети Архијерејски Синод, који ће измењени текст Устава доставити у надлежност и на коначну потврду Светом Архијерејском Сабору.

С обзиром на новонастало стање на америчким континентима, констатовати да се Епархија канадска и даље управља сопственим Статутом (одобреним одлуком Светог Архијерејског Сабора АСбр. 16/зап. 111/95, измењен и допуњеним одлуком АСбр. 53/зап. 217/11).“

На основу одлуке Светог Архијерејског Синода под горњим бројем и датумом, част нам је извести Ваше Преосвештенство, с молбом да што пре приступите извршењу ове одлуке.

Вашег Преосвештенства у Христу брат,

ЗА ПРЕДСЕДНИКА
СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА
Длан, Епископ шумадијски

ЊЕГОВОМ ПРЕОСВЕШТЕНСТВУ
ЕПИСКОПУ НОВОГРАЧАНИЧКО-СРЕДЊЕЗАПАДНОАМЕРИЧКОМ
ГОСПОДИНУ ЛОНГИНУ

ПРИЛОГ 2

EPISCOPAL COUNCIL Serbian Orthodox Dioceses in the United States of America, Canada and Central & South America

P.O. Box 519, Libertyville, Illinois 60048

E.C. No. 1/19
March 20, 2019

SUMMONS TO THE REGULAR CHURCH ASSEMBLY *[SABOR]*

In accordance with Article 18 of the Constitution of the Serbian Orthodox Church in North and South America, We hereby summon to its regular session, the **Church Assembly *[Sabor]*** of the Serbian Orthodox Dioceses in the United States of America, to be held at the facilities of **New Gracanica Monastery, 35240 W. Grant Ave., Third Lake, Illinois 60046, Saturday, July 13 through Tuesday, July 16, 2019.** As the *Sabor* will begin in the afternoon on July 13, delegates should arrive by that morning and plan to stay until the afternoon of July 16. According to a decision of the Episcopal Council, all priests are required to be in attendance for the Sunday Liturgy on July 14 at St. Sava Monastery in the presence of the incorrupt relics of St. Mardarije.

Enclosed you will find a Credentials Form which each Congregation Board is required to fill out for its 3 participants and return with a registration fee of **\$250 per person made payable to the “Diocese of New Gracanica and Midwestern America”** and mailed to the 2019 *Sabor* Committee c/o New Gracanica Monastery, P.O. Box 371, Grayslake, IL 60030. The registration fee includes all meals and the Grand Banquet. All completed credential forms with registration fees must be submitted by June 15, 2019, so that each participant receives the necessary documents for the *Sabor*.

In accordance with the provisions of the Constitution, the following are participants to this Assembly:

- Diocesan Bishops
- Active and retired clerics of both orders
- Members of the Central Church Council
- Members of the Diocesan Councils
- Two (2) delegates from every Church-School Congregation in good standing. One of these is ex-officio the President of the Executive Board of the Congregation (or his alternate Vice President), and the other is the elected delegate of the Church-School Congregation.
- Two (2) representatives of each Diocesan Federation of Circles of Serbian Sisters.
- One (1) representative of the School of Theology

Additionally, we ask that each parish sends a high school delegate to participate in *Sabor* activities. (More information regarding youth participation to follow.)

The theme of the 22nd *Sabor* is **“800 Years of Autocephaly of the Serbian Orthodox Church: Endowed by God, Treasured by the People”** and will center on this historic anniversary and how it relates to our life in the Orthodox Church as a whole. Our guest of honor and main speaker during the *Sabor* will be **His Eminence Metropolitan Kallistos (Ware) of Diokleia**, the world renowned Orthodox theologian and professor.

We ask every Church-School Congregation to encourage its active representation and participation in all aspects of these important gatherings of our Church. The 22nd *Sabor* is an important and joyful gathering of the Church and will give us the opportunity to work together for the good of the future of our Serbian Orthodox Church in this country.

With the blessing of God,

Bishop of New Gracanica and Midwestern America, President of the Episcopal Council

ПРИЛОГ 3

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
Број 995 и 1009/зап. 638
25. септембар 2019. године
у Београду

ВАШЕ ПРЕОСВЕШТЕНСТВО

Свети Архијерејски Синод у седници својој, под горњим бројем и датумом, донео је ову одлуку:

„Ставити ван снаге све одлуке Црквеног сабора Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци донете без учешћа Његовог Преосвештенства Епископа канадског Г. Митрофана и Његовог Преосвештенства Епископа буеносаиреског и јужно-централноамеричког Г. Кирила, а које се тичу устројства српских православних епархија на том подручју.

Ставити, пак, у дужност Епископском савету Српске Православне Цркве за Северну, Средњу и Јужну Америку да, сходно пропису чл. 18. тач. 9) још увек важећег Устава Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци, сазове ванредно заседање Црквено-народног сабора у Северној и Јужној Америци, и да на том заседању спроведе горњу одлуку Светог Архијерејског Синода.

У исто време, умолити горепоменути Савет да се придржава трећег става одлуке Светог Архијерејског Сабора, АСбр. 45/зап. 1717 од 7. маја 2019. године, и благовремено извести Свети Архијерејски Синод о мерама које планира да предзе „у погледу извесних прописа и ингеренција горепоменутог Устава, а сходно одобреном ограничењу, ради извршења неопходних измена овог Устава“, чији ће измењени текст потом бити прослеђен у надлежност и на **коначну потврду** Светом Архијерејском Сабору.“

О предњој одлуци Светог Архијерејског Синода, част нам је извести Ваше Преосвештенство, с молбом ради знања и даљег сходног поступка.

Вашиг Преосвештенства у Христу брат,

ПРЕДСЕДНИК
СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА
АЕМ и Патријарх српски

Кршић

ЊЕГОВОМ ПРЕОСВЕШТЕНСТВУ
ЕПИСКОПУ ИСТОЧНОАМЕРИЧКОМ
ГОСПОДИНУ ИРИНЕЈУ
Њујорк